

CATERINA MOREY I SUAU

Llicenciada en Ciències de l'Educació ICE-UIB

Joan Company i Florit: Un Mestre d'Obres

(en el vintè aniversari de la Coral Universitat de les Illes Balears)

Joan Company s'expressa sempre en català, però quan treballa, tot el món l'entén. Joan Company no dissenya plànols, sols els duu a la pràctica.

Els edificis que ell aixeca, temples i casals, palaus i sales acollidores, s'esvaeixen tan bon punt els ha acabat, i és que l'empresa que dirigeix Joan Company edifica amb materials de molt poca durada.

Joan Company no és polític, però unifica les voluntats de moltes persones i les fa convergir cap a un objectiu que fa que el món sigui un lloc més habitable.

Joan Company fa avançar la societat cap al vertader objectiu suprem de la Humanitat, més enllà de la riquesa i el benestar: l'Harmonia.

I és que Joan Company és el director de la Coral Universitat de les Illes Balears i les seves construccions pertanyen a la més efímera de totes les arts: la Música.

Una pintura, una escultura, un edifici duren anys i més anys; un poema, un assaig, una novel·la existeixen mentre ho fa el suport sobre el qual estan escrits. Una partitura, en canvi, sols es manifesta quan algú aconsegueix reunir i activar els intèrprets i els instruments, i torna a convertir-se en una escriptura xifrada en un codi que sols els especialistes poden entendre.

Vegem què pensa d'ell i la seva obra una persona amb un alt nivell d'exigència amb motiu del concert que es dugué a terme el proppassat més d'abril a Barcelona:

«Com un concert d'un grup coral interpretant obres d'autors no tots ells de presència freqüent en programes, ha pogut mantenir en tot moment i al llarg de dues hores l'interès de l'auditori que emplenava el paranimf de la nostra universitat?

Doncs per la seva excepcional qualitat, en perfecta sintonia cantaires-director: veus perfectament conjuntades, interpretació acuradament preparada fins els més petits detalls i, hora, entrega absoluta per transmetre tot el missatge emotiu de l'autor en cada una de les obres».

Aquestes paraules de la doctora Maria Cateura, catedrática de Didàctica de l'Expressió Musical i Corporal del Departament de Ciències de l'Educació de la Universitat de Barcelona, il·lustrarien en dos paràgrafs el resultat de vint anys de treball constant, disciplinat i acurat.

I no és gratuït.

La coral sorgí en un moment en què el cant coral era més aviat de tipus associació eclesiàstica, en un moment en què el nombre de corals existents a l'illa podien comptar-se amb els dits d'una mà. Però fou l'embranchida que el món coral mallorquí necessitava. Feia tretze anys que la Capella Clàssica de Mallorca, amb Mn. Joan M. Thomàs al capdavant, havia fet el darrer concert. Calia que algú continuàs la tasca començada. I aquesta iniciativa la prengué Joan Company, director i creador de la coral des de 1977. No era un caprici. Joan Company no s'ha fet concessions al llarg d'aquests vint anys. L'esperit de superació ha marcat la pauta des del primer assaig.

El naixement de la Coral no sols representà una nova forma d'entendre i viure la música coral, sinó que serví de principi revitalitzador en el panorama musical a Mallorca a la dècada dels vuitanta. A partir d'aquesta llavor, tota una sèrie de manifestacions anaren conformant-se: es crea el Curs Internacional de Cant i Direcció Coral, el moviment de les corals infantils amb la fundació de l'Escola de Pedagogia Musical; i a poc a poc, dels mateixos cantaires sorgixen esperits inquiets que creen noves corals d'adults.

Acord rera acord, aquesta aventura artística no sols arrela al teixit social sinó que en definitiva neix amb uns plantejaments didàctics, artístics nous d'una banda i amb unes motivacions culturals i socials de l'altra.

El mateix Joan Company feia aquestes declaracions en la celebració del desè aniversari: «Des d'un principi, i a causa de la nostra condició universitària, vaig voler que la coral fos un lloc de formació per a tots els cantaires i un centre obert a tot tipus de repertori i d'auditori. La dimensió pedagògica i universalista, l'arrelament a la nostra terra i als nostres músics..., han estat els objectius bàsics que han guiat la meva dedicació i actuació al llarg d'aquests anys».

La trajectòria de la coral ha estat clara, dinàmica, ascendent, brillant. El seu toc d'originalitat, diferent, queda palès en la quantitat de repertori treballat tant a cappella com amb orgue, fent música de cambra, però ha estat en la música simfonicocoral on ha possibilitat l'audició de les grans obres de la literatura musical. Perquè precisa-

ment, pensam que són les que donen a conèixer la vertadera i gran capacitat dels compositors. Fins a l'actualitat ha tingut l'ocasió de donar a conèixer trenta-cinc obres simfonicocorals de vint-i-dos compositors. Precisament amb motiu de la interpretació de *La creació*, de J. Haydn, al Teatro de la Maestranza de Sevilla, Carlos Tarín, crític musical de *El Correo de Andalucía* escrivia: «...Pero aún diremos que pocos coros no profesionales alcanzan semejante nivel, suficiente para tutear —y aún aconsejar— a otros que se llaman profesionales». I crec que aquesta opinió no és fruit ni de la casualitat ni de la improvisació afortunada.

Ahora no voldria deixar de banda un dels altres mèrits atribuïbles a la Coral Universitat de les Illes Balears, voldria agrair i destacar el paper de revalorització de la música coral mallorquina. D'una banda la música popular amb interpretacions de versions originals o amb arranjaments fets per autors mallorquins, i de l'altra, l'estrena d'obres inèdites, oblidades o poc interpretades. Tot això queda palès amb les setanta-tres obres que la coral ha interpretat de vint-i-dos compositors mallorquins. Recordau quan us parlava de l'impacte al teixit social i de la recuperació cultural d'aquest país?

Fent referència a la preparació de tot aquest repertori del qual parlàvem, el mateix Joan Company assegura: «Cal tenir en compte dos aspectes: la idea que tot director ha de tenir del color, del so i de l'estil que vol aconseguir amb el seu cor i els mitjans per aconseguir-ho; sense oblidar mai el caràcter *amateur* dels membres. Cal treballar i ser molt exigent i crític amb un mateix». Perquè, a més, per a Joan Company «el cant coral té una força especial, un encís o embruix que fins i tot supera les dimensions estrictament musicals. Una coral no solament és un conjunt de persones que canten, sinó que és un espai o cercle de relacions humanes amb vivències molt gratificants».

La coral de la Universitat de les Illes Balears té un mèrit reconeixement al nivell europeu. La darrera mostra ha estat que el gran mestre Trevor Pinock ha acceptat dirigir la *Missa de la Coronació* de Mozart el proper mes de maig. Record el dia en què ens convocaren per fer una audició per al senyor Pinock. Ens havien convocat a l'església de Sant Felip Neri. Entonàrem obres de Thomàs, Biebl i de *La Creació* de Haydn. Per a nosaltres representava molt més que actuar a qualsevol escenari, i record l'espontaneïtat amb què es llevà l'americana i ens començà a dirigir. Hi va haver una comunicació i una simbiosi total. Ha estat una de les emocions més vibrants que he tingut al llarg de la meua vida.

No voldria deixar de banda un altre aspecte que ha estat molt remarcat per la mateixa gent que ha passat per la coral: l'aspecte pedagògic. El fet més destacable ha estat la creació d'un Centre de Cant Coral, que tot i que no disposa de la infraestructura que desitjaríem, sí que tenim la matèria primera: els seixanta nins i nines que canten a les corals infantils, la cinquantena de cantaires de la Coral Juvenil, ambdues de Joventuts Musicals, i els setanta components de l'Orfeó Universitari. És a dir, gai-

rebé dues-centes cinquanta veus, conjuntament amb els membres de la coral universitària, que ja han donat els seus fruits.

... fruits, un dels més importants dels quals és el fet d'ensenyar els nostres joves a fer coses junts, a crear un resultat superior a la suma dels esforços individuals, a conèixer-se entre ells, que comparteixin un cap de conjunt-intersecció espiritual molt intens. I és que les persones que estimen la música ja tenen molt avançat per estimar-se entre si.

I demanant a Joan Company que ens faci un repàs dels seus vint anys d'existència com a director de la coral ho descriu així: «Celebrar vint anys és repassar tot un caramull de sensacions. D'una banda la sorpresa que un projecte que començà de manera informal s'hagi consolidat com ho ha fet aquest i de l'altra, constatar una fidelitat, una constància, a una línia musical i a un projecte, han generat tot un seguit d'experiències musicals i humanes que m'han marcat la vida».

Potser fos l'atzar, o les muses de la música, allò que propicià que un grup d'estudiants universitaris i professors afeccionats a la música es reunissin per cantar. Però la trajectòria de la Coral al llarg d'aquests vint anys fa ben palès que no han estat uns anys debades. I és que no n'hi ha prou amb voler, també cal actuar.

Perquè l'equació de l'èxit es defineix com a «Voler + Poder = Assolir». Però a aquesta fórmula li manca un tercer element, el catalitzador; la màgia, si ho voleu. És el somris de la Musa. Però en el cas de Joan Company no és sols Polimnia qui, invisiblement, l'acompanya. Quan ell dirigeix, fins i tot un auditori de sords comprendria i gaudiria del missatge musical, tan sols observant l'harmonia dels seus moviments elegants, apassionats o aristocràtics, segons ho demani la partitura. I és que també Terpsicore habita el seu cor. ♦